

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Naprej«, Krško.
Ček rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 50.Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., šte. 48.
Četrtna številka »Napreja«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Ko munizem — diktatura — samouprava.

(K stankinemu zboru.)

Šest let že živi ruska socialistična sovjetska republika, kakor se uradno imenuje, ali ruska komunistična diktatura, kakor jo navadno imenujejo vsi nasprotniki. Vse posle v tej republiki vodi komunistična stranka, ki je s tem, da je zavlada na Ruskem, ustvarila tudi komunistično internacionalo. Misli namreč, da je izmed vseh proletarskih strank sveta edino ona upravičena dajati direktive za proletarski razredni boj, ker je le ona izvršila dejansko socializacijo, vzela vlado v roke in odpravila kapitalizem. Z njenega stališča je to tudi pravilno.

To komunistično internacionalo je začetkom priznavala tudi večina zavednih proletarcev izven Rusije; tudi njim je bilo jasno, da je za središče socialističnega gibanja najlažje priznati tisto deželo, ki je še najdalje dospela na poti do cilja. Toda s časom se je to izpremenilo. Ko je Moskva postavila znanih 21 točk, ki jih morajo priznavati vsi, če hočejo nositi komunistično ime, je bilo večinoma povsod konec priznavanja te internacionale. Kajti internacionala ne sme pomeniti kraja, kjer se zbirajo voditelji, niti oseb, ki se zbirajo, da potem odločujejo vsemu svetu, ampak mora pomeniti **sodelovanje** delavstva vsega sveta, sicer res da brez ozira na narodnost, toda ne z zanikanjem nekaterih narodnosti ali ozemelj, oziroma kar je še hujše, z zahtevo, da se morajo vse narodnosti in ozemlja ravnati po določbah tistega ozemlja, ki je najnaprednejše ali najmočnejše. To bi z ozirom na narodnosti ali ozemlja, ki tvorijo vsaka v svoji enoti višjo individualnost, pomenilo isto, kakor če bi posameznik, ki tvori prvo stopinjo individualnosti, zahteval, da se morajo vsi manj napredni ravnati po njem. To načelo imenujemo absolutizem in ga zavračamo tudi takrat, kadar je prosvetljen, napreden. Naj ustvari še toliko dobrega, vendar poglavitnega ni zmožen, in to je duševno dvignjenje zastalnih. Kdor je dober samo zato, ker ga sili absolutizem, diktatura, nasilje ali kakorkoli že hočete imenovati tisto palico, katere se boji, ta bo takoj prenehal biti dober, ko te palice ne bo več, oziroma ko bo zanj prekratka.

Prijatelj, s katerim sva pred kratkim o tem govorila in ki je živel dolga leta pred revolucijo in med njo v Rusiji, mi je dal v vsem prav, samo to je zahteval, da priznam izjemo. Carizem je tako vladal in vojne razmere so bile take, da je bila za prehodno dobo diktatura brezpogojno potrebna. Celo tega je bilo treba, da je bila krvava, kajti boljše je uničiti v kratkem par ljudi, nego pa da bi zopet dobil moč carizem in jih uničeval še nadalje vsako leto mnogo več. Tudi če je padel pri tem marsikdo po nedolžnem, take žrtve so neizogibne — saj so pod carizmom padale vse žrtve po nedolžnem.

Moral sem mu seveda dati prav. In še bolj sem mu moral dati prav, ko je ponavljal že znana dejstva, kako je komunistična diktatura predvsem poskrbela za čim najhitrejšo izobrazbo ljudstva, kako uspešno preganja nepismenost in praznoverstvo in kako skrbi za gospodarski blagobit delavnega ljudstva. Nesporno je, da bo delavec hitreje duševno napredoval, če se mu bo gmotno bolje godilo. Naš rudar bo dobro razumel, kaj se pravi dobiti mesec dopusta, ki ga preživi lahko v morskimi kopališčih, v katerih so se pod carjem povaljevali samo posamezni izvoljenci, ki jim je moralo streči po 100 ljudi.

Vse to je treba brezpogojno priznati. Tudi je treba priznati, da je Rusija na svojem potu dosegla velikanski gospodarski napredek. Ne le, da se je izkopal iz nereda in glada, ampak že tudi zalaga izvenruske države z bogatimi zalogami in se ji je zato morala vdati za trgovske zveze že marsikatera država, ki je prej izjavljala, da zanjo Rusije ni, dokler se ne vrne carizem na prestol. Tudi je treba priznati, da pojde sedaj njen razvoj mnogo hitreje, ko so premagane porodne bolečine. Kratkoterminalo moramo izjaviti, da ne le želimo, ampak smo tudi prepričani, da se bo ruska sovjetska republika obdržala, četudi se kapital vsega sveta zaganja vanjo.

Toda vse to priznanje nikakor ni zmožno izpremeniti naš nazor o Internacionali. Čeprav imajo moskovski komunisti svoje pristaše po vsem svetu in tudi pri nas, kjer so prepovedani, vendar ni pri njih potrebnega prostovoljnega sodelovanja, ki ga imamo pri hamburški socialistični Internacionali. Socialistična Internacionala zahteva samo načela, in kjerkoli se delavstvo po teh načelih združi in organizira, povsod dobiva s svojim pristopom k Internacionali tudi svoji organizacijski velikosti primeren vpliv na njeno vodstvo. Če bo kak sitnež trdil, da je to samo v teoriji res, mu je treba povedati tisto, kar velja za posameznika, ki je mislil, da bo s svojim vstopom v krajevno ali pokrajinsko organizacijo začela ta takoj plesati po njegovi volji. Uveljaviti se da in sme samo primeren vpliv, kdor pričakuje ali zahteva več, ta ne pozna ali pa ne razume načela demokracije. Tudi najmočnejši in najboljši se mora podvreči skupni volji, če hoče, da bo njegova individualna volja vplivala na skupno voljo, da bo njegovo individualno spoznanje vplivalo na skupno spoznanje itd. To priznavajo tudi moskovski komunisti, drugače ne bi bili poslali svojih ljudi v socialistične organizacije, z namenom, da v njih širijo komunistično misel, ali da rabim bolj odkritosrčen izraz, da poskušajo rovariti proti tem organizacijam. Ti se morajo najprej podvreči socialistični disciplini, če hočejo kaj doseči, pri tem se je pa že večkrat zgodilo, da so se tudi zares podvrgli in prenehali biti komunisti, ali pa so uvideli, da je vse rovarjenje zastoj, če je organizacija res demokratska. Drugo je bilo bolj pogosto nego prvo.

S tem pa, da so bili taki ljudje za svoje rovarstvo delo plačani, se je širila demoralizacija. Dolgo bo še trajalo, predno se ta od povojne psihoze podpirana demoralizacija zopet odpravi, tem bolj, ker so tudi kapitalisti poskušali na isti način pridobiti vpliv na socialistične organizacije. Koruzni socializem na Slovenskem pred volitvami l. 1920. in plačevanje agitatorjev je tudi dobre socialiste pokvarilo, da so nehali delati, ko niso več dobili podpore. To je gotovo še bolj škodljiva posledica diktature, nego tistih par krvavih žrtev. Sploh je po načelih prave Internacionalne vsako vmešavanje v notranje razmere drugega ozemlja prav tako škodljivo, kakor če se posameznik vmešava v privatne zadeve svojega soseda, ki ga nič ne brigajo, če niso predmet skupnega delovanja.

Ruski prijatelj vse to priznava, toda — „Kdaj pa pride rešitev, če bomo morali čakati, da se vzbude speče in — oprostite — zabite množice!“ In da me še bolj pobije, mi pove tisto, kar je po njegovem mnenju največja prednost diktature. Pravi, da je bil pred kratkim pri njem neki caristični veleposestnik, ki je imel na Ruskem rodovitne zemlje za celo Slovenijo, ki je pa nikdar niti videl ni, ker je v Parizu in drugod užival sadove dela svojih tlačanov. Zdaj seveda teh sadov že dolgo nič več ni, zato je k njemu prišel vprašati, če bi mu dovolili, da se vrne v Rusijo, če bi mu dali toliko zemlje, da bi jo sam osebno obdeloval in mirno živel od dela svojih rok. In naš prijatelj mu je odgovoril: „I seveda, saj vas bodo v Rusiji še posebno veselili, ker ste živ dokaz za pravilnost sedanjega ruskega režima. Saj ste kot izraziti kapitalist svojo nekdanjo neumno teorijo popolnoma izpremenili in ste zdaj to, kar so hoteli iz vas narediti. Le brez skrbi pojdite v Rusijo!“

Jaz bi ne bil tako navdušen pri takih pojavih. Ne verujem, da bo kak veleposestnik odkrit pristaš dela, če je prej okušal sladkosti kapitala. Če ne bo njegova okolica pazila, jo bo v kratkem tako prepričal o svojem plemstvu in posebni milosti božji, da ga bodo po sili napravili za gospodarja! Nikdar ne verujem, da bo palica koga izboljšala, prepričan sem, da bo takoj zopet stari kapitalist, ko bo ta palica postavljena v kot ali pa, če jo dobi on v roke!

Samo ena pot je. Tisti, ki delajo, se morajo združiti in po lastnem preudarku, po lastnem delu morajo sami urediti svoje razmere in si jih morajo tudi nadalje sami upravljati. Kadar bo ljudstvo spoznalo to brezpogojno potrebo samouprave, takrat bo konec vseh centralizmov, diktatur, avtonomizmov itd. Prej nikdar!

Kongres avstrijske socialne demokracije.

S. dr. Bauer je imel na kongresu sijajen referat o političnem položaju in o nalogah socialne demokracije. Iz njega podajamo nekaj misli v ekscerptu.

Uvodoma je navedel s. Bauer, kako da je baš v zadnjem letu internacionalna reakcija zmagala na

vsej črti. Fašistovska revolucija v Italiji, vojna v Poruhru, gospodarsko uničenje Nemčije, zmagovitost domače reakcije v Nemčiji so najvažnejši momenti iz tega kontrarevolucionarnega pohoda, ki ga vodi francoski imperializem. Toda reakcija se moti, če meni, da zadevajo njeni grehi samo njene nasprotnike. Obupni položaj angleškega gospodarstva, ki ga hočejo konservativni krogi zaveziti v uvedbo varstvenih carin — nekaj za Angleško nezasišane — je najboljši dokaz, kako kapitalistične metode razkrajajo celotno kapitalistično gospodarstvo samo. Tragično je v teh dneh, ko bi se moral proletariati najbolj braniti s silo internacionale, da ni mogoče rednega delovanja te internacionale upostaviti. Hamburška internacionala je šibka. Jasno, ker moč vsake internacionale je odvisna od moči njej priključenih udov. Ker je socialistična stranka baš v središču reakcije, na Francoskem, najšibkejša, zato ne more internacionala naravnost v središče zadeti reakcijo. Toda videti je, da njene sile vseeno delujejo. To, da je angleška politika v vedno ostrejšem nasprotju s francosko politiko, je pripisovati n. pr. smotrenemu delu angleške delavske stranke. Uspeh tega dela, to nasprotje upliva zopet na mednarodni položaj. Iz uspehov posameznih strank obstoji celotni uspeh internacionale, ki daje le splošne smernice. Avstrijska socialistična stranka vrši kar najbolj svojo funkcijo v tem internacionalnem proletarskem boju proti internacionalni reakciji. To, da domača reakcija ne more do moči, čeprav ji mednarodna pomaga, je en uspeh tega boja. Seipel je postavil v Ženevi Avstrijo pod kontrolo mednarodnega finančnega kapitala, proti tej kontroli pomeni avstrijska socialna demokracija sijajno protisilo. Vsaka zmaga nad Seiplom pomeni v Avstriji pravzaprav zmago nad kapitalistično internacionalo, ki ukazuje Seiplu, kako naj razbije moč avstrijskega proletariata. Socialisti so n. pr. preprečili načrt, da bi vojno ministrstvo prešlo v roke notranjega ministrstva. To bi pomenilo razpustitev avstrijske brambe. [V tej brambi imajo socialisti skoro stoddotno organizirano večino — saj ravno zato ne more avstrijska buržoazija nič, ker ima v Avstriji socializem poleg vseh moralnih prednosti tudi orožje, vojsko v svojih rokah, orožje ki se ne bi nikoli namerilo proti delavstvu! Socialisti so silno pametni, da ne dajo tega orožja iz rok, priča pa o njihovi silni moralni višini, o njihovem demokratizmu, da ga do danes še niso nikoli izrabili v tiste svrhe, v katere bi ga buržoazija brez pomislekov izrabila, če bi ga imela v rokah! Socialisti so edini branilci ljudske koristi, ljudstvo to uvideva — to so pokazale zadnje volitve. V Avstriji je buržoazija izgubila vsako upanje na dvetretjinsko večino. Volitve so pa združeni buržoaziji preprečile tudi šolsko reformo v klerikalnem smislu. Najvažnejši uspeh teh volitev pa je ta, da se je stranka izkazala v napredovanju! Moč, ki si jo je stranka pridobila, se bo lahko mirno uporabila za sigurno preprečenje vsakega parlamentarnega poreakcionarjenja sedanjega stanja. Stranka bo vztrajala v opoziciji in sicer radi povečanja njene moči v poostreni opoziciji. Prva naloga te opozicije bo, da ohrani državi republikansko vojsko in ustavi enkrat za vselej preganjanje razrednozavednih članov te vojske. Delazmožnost parlamenta bo odvisna od položaja v vojašnicah. [Socialisti imajo tako moč, da lahko rednim potom ustavijo parlamentarno delo.] Potem bo moral parlament v najkrajšem času in brezpogojno rešiti socialne zahteve delavskega razreda, starostno in invalidno zavarovanje in zavarovanje sirot ter udov, nadalje skrb za brezposelne; sedanji mezdni boj, ki ga vodijo kovinarji in industrijski ter državni nameščenci, bodo morali odgovorni krogi rešiti v smislu socialističnih zahtev. In tako polno drugih vprašanj. Najvažnejše je pa to, da se za bodoče volitve stranka poveča. Samo 90.000 glasov ji še manjka, da bo močnejša nego klerikalna, samo 300.000 glasov, da bo močnejša nego vsa buržoazija skupaj. Pri teh volitvah je dobila za 239.000 glasov več nego pri zadnjih, kako bi potem ne bilo mogoče, da doseže pri prihodnjih volitvah, kar ji še treba. Treba samo na delo. Predvsem na deželo, ker edino med podeželskim proletariatom je stranka še v zastanku. Ampak moč si bo pridobila tudi še na račun inteligence, kar je doslej še stalo iz idealističnih ozirov na klerikalni strani. Odkar je avstrijski krščanski socializem postal čisto javen hlapec bančnega, industrijskega kapitala in monarhizma [njegovi sedanji kandidati so se izbirali le po zahtevah kapitalističnih in monarhističnih krogov], odkar je torej popolnoma izgubil svojo religiozno-socialno primes, ga ta inteligenca vedno bolj zapušča. Ta inteligenca pa mora logično k socialistom, ker danes v Avstriji druge stranke ni, ki bi delala za duhovni napredek in proti surovi materialni reakciji. Stranka si je postavila torej to smernico za bodoče delo: izbojevanje oblasti za delavno ljudstvo, da bo mogla s sredstvi demokracije izvojevati to republiko socializmu.

Po tem referatu s. Baura se je vršila debata, ki je pojasnila premnogo zelo važnih vprašanj. Nekaj izrednega je bila debata o koalicionizmu z meščanskimi strankami, ki se je udeležila cela vrsta najboljših avstrijskih teoretikov in govornikov. Ta debata je tudi za nas tako važna, da jo bomo v eni prihodnjih številkih podali v posebnem članku.

Iste dni kakor strankin kongres se je vršila tudi konferenca strankinih žena. Zato se je bavil

kongres mnogo tudi z ženskim vprašanjem. Resolucije in sklepe ženske konference je vse sprejel. Najvažnejše sklepe avstrijskih soc. žen smo priobčili v zadnjem „Vorwärtsu“. Stranka se je izjavila tudi za zedinjenje Avstrije z Nemčijo.

S. Renner je imel lep govor, tekom katerega je povdaril, da je stranka s pridobitvijo novih krogov tekom zadnjih volitev prišla tudi v položaj, da bo morala reševati in združevati marsikdaj nasprotujoče si interese teh krogov. Glavno pa je, da se zato ne odreče svojim principom, temveč da si nove kroge vzgoji zanje. Njena taktika naj bo energična, toda naj jemlje nasprotujoče si interese v obzir. Energična taktika pa ni treba, da bi bila vedno provokatorična. Sodrugi naj začnejo umevati, da je brezglasno delovanje tudi revolucionarno, ne samo besedno. Stranka dela nepravilno, da se briga samo za organizacije v industrijskih krajih. V male kraje, kjer bi prišlo na shod morda le 10 ljudi, ne gre nihče. Toda to ni prav, ker ravno vse te skupinice po 10 ljudi nam manjkajo, da si priborimo večino.

S. Regner je predlagal organizacijo občinskih funkcionarjev, da bodo delali vsi po enotnem načrtu in da ne bo nihče med njimi radi ozkosrčnih lokalnih zadev delal sramoto strankinemu programu. Od vseh strani se je povdarjala zlasti dobra šolska politika.

Sodružica Kerbichlerjeva iz Celovca je zahtevala, naj stranka zlasti to doseže, da ne bo ženska večna sužnja domačinskega gospodinjstva. Delo kot gospodinja ji je treba z zakonom olajšati, da bo imela časa za prosvetljevanje same sebe.

Kongres sklene oficialni pristop k Socialistični Internacionali.

V petek 16. tm. se je izvolila nova eksekutiva. Soglasno so bili izvoljeni skoro vsi prejšnji sodrugi. V načelstvu so: Friderik Adler — tačasno tajnik Soc. Internationale — Friderik Austerlitz, Oton Bauer, Anton David, Matija Eldersch, Viljem Ellenbogen, Adela Poppova, Karel Renner, Jakob Reumann, Karel Seitz, Ferdinand Skaret, Jožef Tomschik. Po kongresu je načelstvo imelo sejo, pri kateri se bili Seitz, Tomschik in Bauer izvoljeni za predsednike, Ellenbogen za blagajnika, za tajnike Skaret, Deutsch, Danneberg in Speiser, v nadzorstvu je s. Muchitsch iz Gradca za predsednika, glavni urednik „Arbeiter Zeitunge“ ostane Austerlitz, glavni upravnik s. Emmerling.

Po volitvi se je bavil kongres z novimi zavarovalnimi zakoni, ki naj jih stranka v parlamentu forsira. Pri glasovanju se je sprejel predlog, da bo stranka posebno starostno zavarovanje predlagala kot prvo točko parlamentu v rešitev.

S tem je bil dnevni red izčrpan in s. Seitz je v zaključnem govoru ob viharnem odobravanju pozval sodruge, naj posvetijo res vse sile temu, da se do prihodnjega kongresa smernice tega kongresa izvedejo. „Kratek jo bil ta kongres“, pravi „A. Z.“ v svojem poročilu, „toda silno važen.“ Mi se pridružujemo pričakovanjem avstrijskih sodrugov z željo, da bi res zrasli iz njega tisti sadovi, za katere je položil seme v duše avstrijskega marksističnega proletariata.

Razno.

Naročnina za „Naprej“ za december znaša **Din 10** — ker bo izhajal „Naprej“ do naslednjega 2krat tedensko in sicer v torek in soboto vedno z datumom naslednjega dne.

Prihodajo nedeljsko številko bomo poslali tudi vsem naročnikom „Ljudskega glasu“ na ogled. Kdor bo potem hotel dobiti stalno obe številki naj pošlje takoj doplačilo v znesku Din 5 — oziroma skupno Din 10 — da ga prepisemo od „Ljudskega glasu“ k naročnikom „Napreja“.

Naročajte „Krst sv. Vladimira“. Samo za 2 Din imate poučno in zabavno brošurico. Podpirajte proletarski tisk.

Socialno zavarovanje. Po več krajih Slovenije so se v nedeljo vršili delavski shodi proti poslabšanju delavskega zavarovanja. Tudi iz zaspane Ljubljane nam piše udeležnik takega shoda, ki ga je sklical medstrokovni odbor k Levu. Dvorana je bila ravno polna. Shoda se je udeležilo tudi več doktorjev: Perič, Korun, Jelenec, Likar — in precej nameščencev bolniške blagajne. Bil je to zopet eden izmed pravih „slovenskih“ shodov: eni govore, drugi poslušajo in so veseli, da zanje kdo kaj naredi, pazijo pa ne, če ni to le navidezno.

Tako pravi poročevalec. Seveda to ne velja za vse. Kakor je poročevalec samega sebe izvzel, tako ve, da so tudi drugi pazili in kritizirali, toda povedali niso svoje kritike. In to je najbolj slovenska navada in prav to navado so zlorabili nagradarji pri bolniški blagajni, da so dosegli vsak svoje, da pa vendar vsi kritiki molče in se z nagradarji še celo družijo in branijo na ta način nagradarje, namesto socialnega zavarovanja. Socialno zavarovanje delavstva se ne da braniti drugače, nego z vzbujanjem delavske zavesti. Zavest pa vzbudimo najlažje, če povemo delavstvu naravnost v oči. Socialno zavarovanje je postala delavska cokla zato, ker se delavstvo ni brigalo zanj, ampak je bilo zadovoljno, da ima „svoje“ ljudi pri vodstvu tega zavarovanja. Tako je in nič drugače. Če se danes postavljamo v resolucijah za ohranitev ministrstva

za socialno poliko, se postavljamo proti sebi. Kajti to ministrstvo ne pomeni nič drugega kakor brezskrbno življenje gospoda ministra, njegovih pomočnikov itd. na račun delavskih žuljev. Kadar tega ministrstva ne bo več, bodo zakoni ravno taki kakršni so, namreč kos papirja, ki pomaga tistemu, ki ga ima v roki. Delavstvo se mora naučiti postavljati si svoje lastne zakone, ravnati se po njih in odganjati vse tiste, ki mu pri tem branijo. Če se tega nauči, bo imelo socialno zavarovanje in — tudi državo v svojih rokah.

Gospoda inspektorja rada Dejaka poznajo delavci na Štajerskem prav dobro. Bil je v Celju in zdaj je v Mariboru. Koliko je že pomagal delavstvu? In za tega se borimo, kadar branimo ministrstvo za socialno politiko. Pa še korak dalje. Zadnjič smo čitali v „Napreju“, da celjsko glavarstvo ni hotelo intervenirati v neki zadevi, češ, da spada v kompetenco inspekcije rada in naj se delavci obrnejo v Maribor. Če bi g. Dejaka ne bilo, bi bilo celjsko glavarstvo dolžno intervenirati in pomagati zakonom do veljave. Tako je treba povedati resnico, pa čeprav bodo demagogi rekli, da delamo proti zavarovanju delavcev. Tisti, ki mislijo, nam bodo dali prav, kdor pa ne misli, naj hodi še nadalje poslušat pridige in čitat zabavne časopise, ki se mu samo laskajo da ga tem lažje vodijo za nos.

SDIZ „Svoboda“ ima menda nekaka pravila, ki so še vedno v veljavi, čeprav se ne izvršujejo povsod, kakor je razvidno iz resolucije, ki jo objavljamo na drugem mestu. Toda če jih drugi ne izvršujejo, mora pa vsaj tkzv. centralni odbor „Svobode“ dajati boljši vzgled. Dne 8. tm. se vrši kongres naše izobraževalne organizacije. Zanj smo zvedeli po stranskih potih, ker se v ljubljanski centrali ni nihče čutil dolžnega, da bi tudi našemu listu poslal običajno naznanilo. Pa je v „Svobodnih“ štatutih točka, ki izrečno vелеva, da se morajo občni zbori vse zveze sklicevati v „Napreju“! Gospodom, ki so prelomili še vse drugačne štate, je morda vseeno če ponovijo svoje grehe tudi nad „Svobodo“, kaj pa bodo rekli k temu naši delavski delegati z dežele, to bomo videli!

Josip Stritar je 25. XI. v Rogaški Slatini, kjer naj bi v miru preživel zadnja leta, umrl. Bilo mu je 87 let. On je, na kratko, tisti, ki se mu je v 70. in 80. letih prošlega stoletja kot prvemu posrečilo, da je zlomil katoliško nazadnjaštvo, s katerim so prej razni Bleiweisi in pozneje Mahničiči onemogočali Slovenstvu vsak napredek. Stritar je prvi prenesel veliki svet in moderna stremjenja na slovenska tla. Kot umetnik ni ustvaril morda nič takega, kar bo obstalo, tudi kot človek je v poznejšem življenju marsikaj pozabil, na kar je bil nekoč prisegal, toda kot učitelj, kritik, filozof, družabni kritik je položil v novo generacijo toliko novega, da smemo mirno trditi: vsaj polovica moderne Slovenije izhaja iz Stritarja. Slovenski marksisti ne bomo pozabili posebno tega: V svojih najkrepkejših letih je Stritar kot prvi slovenski literat pogledal s socialnega stališča v bedo delavnega človeka, kot prvi je govoril o socialističnem gibanju z umevanjem in se celo javno izjavil zanj, kar je bilo za tedanje razmere, ko je moral šele on odkriti, da imamo Slovenci n. pr. že svojega Prešerna, nekaj nezasišane. Objektivno vzeto, je brez pomena, če je Stritar kot poedinec pozneje v tem oziru zaostal, samo kar dajo poedinci v polnem razvoju svojih sil, je merodajno za bodočnost. Brez tega Stritarja bi morda še do danes ne imeli takega Cankarja, kakor je bil. Zato pa nam ostane Stritar za vse čase ne samo kot steber v naši literarni zgodovini, temveč bo en steber celotne zgodovine našega razvoja.

Za nacijo. „Prijatelji, gospodje, kolegi, kolikor vas je zbranih okoli te mize, pri polnih kozarcih, kličem Vam: Za narod se borimo vsi, da ljudstvo pripeljemo do izobrazbe. Jaz sam hodim in živim ves čas med ljudstvom in sem z njim kakor eno. Za nacijo!“

Človek, ki je to govoril, je bil uradnik finančne kontrole. Pri polnih kozarcih je povedal mirnodušno, da hodi med ljudstvo, mi dostavljamo: od njega se pa vrača z rdečim nosom in polnim nahrbtnikom. Ljudstvo je dobro pa mu daje vsega: pijače in živil, zato, ker je z njim eno in ker sme ono vsak čas pričakovati, če se mu zameri, da pridejo v hišo biriči.

Taka je stvar. Naravno je torej, da tak človek kriči: za nacijo! Za ono seveda, ki je v — polnih kozarcih in izzveneva iz navdušenih pesmic!

Povodenj je zalila v petek 30. dec. vso nižino v krški in brežiški kotlini. V brežiški okolici so bile 4 vasi preplavljene do zadnje hiše, da prebivalci so komaj še rešili živali, svoje najpotrebnejše imetje in življenje. Od Zaprešiča do Savskega Marofa ni vozil vlak in so morali potniki hoditi med tema dvema postajama. Krški leseni most je še prebil nevarnost, priporočamo pa krški občini, da se zanj pobriga in ga zavaruje ali pa zgradi železnega ker druge povodnji ta most ne bo več zdržal.

Še hušje posledice je imela katastrofa drugod po Sloveniji, zlasti na Gorenjskem in v spodnji Savinjski dolini. Hudo je prizadeta Hrvaška, po ostali Jugoslaviji je tudi mnogo škode.

Velikanske množine pridelkov so uničene, še večja škoda pa bo na zimski setvi. Poplavljenim krajem [ne samo zgoraj navedenim, temveč po vsej Sloveniji] preti nevarnost gladu in pomanjkanja, zato je treba hitre pomoči. Ljudstvo nikakor ne sme do-

puščiti, da bi na ta račun dobičkarilo nekaj privilegiranih ljudi, ko vendar vemo, da se dajo nadaljne posledice z lahkoto preprečiti. Vlada naj prepove izvoz vsaj najvažnejših živil — če bo pri tem kak veriznik za kak milijon prikradšan, bo pa ljudstvo sito. Ljudje, pazite natanko, kako se bodo pri tej priliki vedli vaši zastopniki v parlamentu in v vladi!

Orjunaši niso fašisti. To pribijamo, ker nosijo fašisti kot svoj znak butaro, kakor nosijo Hakenkreuzlerji prekrižan kavelj. Orjuna pa pomeni v staroslovenščini „vihar“ in nima nobenega opravka z butaro in kavljem. Če pa kdo, ki je orjunaš, nekoga, ki ni orjunaš, s krampom kresne po butici, pa to ni prav nič slično fašistovskim maniram, ki uganjajo burke z ricinovim oljem. Pa naj še kdo trdi, da nimamo prav!

V Nemčiji se je osnovala nova vlada pod predsedstvom dr. Marxa, ki pa nima z našim Marxom prav nič sličnega. Je namreč eden izmed voditeljev nemškega centra, stranke nemških katoličanov. Sicer je pa ostalo v kabinetu skoro vse pri starem. V njem sedi zopet Stresemann kot zunanji minister, krvnik organiziranega proletariata Gessler zopet kot vojni minister, Stinnesov hlapec Luther kot finančni minister itd., vsa stara imena ki jamčijo za to, da se reakcionarni kurz v Nemčiji ne bo spremenil. Dr. Marx hoče sicer pridobiti socialne demokrate za nevtralnost z obljubo, da bo v najkrajšem času ukinitel izjemne naredbе, pa vemo, koliko so take buržujske obljube vredne.

Vrednost denarja. 1 dolar 87 — 87.50 Din. 1 češka krona 2.585—2.595 Din, 1 lira 3.835—3.85, 100 avstr. kron 12.5 para. V Curihu stane 100 dinarjev 6.475 švic. frankov.

Naš čekovni račun. Danes prilagamo poštne položnice. Čeprav nam gospoda okoli dr. Koruna in čekovnega zavoda še zdaj ne dovoli rabiti lastne položnice, vendar bomo dokazali, tem oblastnežem, da proletariati ni tako popolnoma odvisen od njih, kakor bi radi. G. dr. Fran. Kandare nam je iz prijaznosti dovolil, da rabimo njegove položnice št. 13.321. Na oba dela položnice smo pritisnili štampiljko tajništva, tako da bo imel tudi plačnik v rokah dokaz, da je plačal na račun št. 13.321 za nas. Naročniki so lahko brez skrbi. S temi položnicami plačujete lahko tudi račune za brošure, tiskovine, org. prispevke, tisk. sklad itd., vse kakor prej. Položnice št. 11.959 pa spravite za pozneje.

PREKLETI, UNICEVALCI MLADINE!

Doživljal sem bridko prevaro nad krščansko moralo in njenimi zagovorniki — duhovniki.

V šolo sem hodil, ob bratovi milostni roki sem se naslanjal ter z materjo nerad molil rožne vence in hodil z njo k jutranjim mašam. Večkrat sem odkrito pokazal nad temi početji svojo nevoljo. Kadar sem pa od matere potreboval kakšno posebno milost, sem si skušal vteptati v glavo, da imam res kaj od pobožne molitve, kateri nisem pripisoval veliko pomena; če mi drugače ne koristijo, vsaj tisto željo mi bo mati izpolnila, katero sem si želel videti izpolnjeno. Zato sem prav hinavski zavil oči k nebu ter sklenil roki in pognal jezik v naravnost divje klepetanje in po nemarnem imenovanju božjega imena, v srcu pa sem neprestano mislil na tisto reč, ki si jo bom s to hinavčino izprosil od matere.

Moj katehet me je materi pohvalil vsekraj, kadar sta se sešla, in ji je obljuboval vse stole v nebesih, če me privede v lemenat, češ, da bom potem kot duhovnik mogel vsak dan brati za njo eno mašo.

In takrat sem si predrznil dati svojim mislim izraza: „Če bom vsako mašo za mater bral, pa ne bom z mašami nič zaslužil in niti živeti ne bom mogel, Materi gotovo ne bom maše zaračunal, posebno če bo že mrtva.“

Mati mi je prav zgovorno začela razlagati, da velja ena maša za milijon in še za več duš. Hm, čudno se mi je zdelo. Če je maša plačana za enega, ne smem iste maše deliti na milijon delov; kradel bi s tem. Kako lepo moralo imajo hinavci!

Zdaj je morala mati poklicati kateheta na pomoč, da pomiri mojo radovednost.

Ta me je nahrulil, da ne spadam v občestvo kristjanov če ne vem, da je milost božja ene maše tolikšna, da presega vse milijone tega sveta. Meni pa nikakor ni hotelo iti v glavo, kakšno vrednost naj bi imela ta milost božja, da jo smem vseeno razdeliti na milijon delov. Potemtakem bom smel za eno mašo zahtevati milijonkrat toliko, kolikor zahtevajo danes, če bom bral samo za eno dušo.

Katehetu spet to ni bilo prav in nagnal me je z oslom. Ker sem bil mnenja, da katehet vendarle ve nekaj več kakor jaz, sem držal odslej o takih stvarih jezik za zobmi.

Z leti je rasel tudi vpliv mojih starejših sošolcev in znancev name. Ti so bili svobodomiselnici modernega kova, to se pravi, javno proti veri in duhovnikom, če gre pa za kupčijo, najvnetejši zagovorniki obojega. No, jaz sem vedel samo za njihovo zunanjo stran in vseč mi je bila. Skrivnosti njihovih kupcij nisem mogel pregledati.

Čez noč sem se prelevil iz Orla v Sokola. Katehet me je začel gledati po strani, mati me je neprestano zmerjala z brezvercem, brat pa me je nagnal z nehvaležnežem in lumpom, če sem ga

prosil pomoči. Čudil sem se in vse vprek vpraševal kaj sem storil slabega, da so se napram meni tako spremenili. Dejali so mi, da brezverec — Sokol ne zasluži milosti božje. Izjavil sem jim, da mi oni nimajo vzroka odtegovati svojo pomoč, z Bogom niso govorili in on jim ni tako ukazal. Dejali so, da ne smejo zlorabljati božjih darov, ki so jih od Boga prejeli, s podpiranjem brezvercev. Naj grem tja prosit pomoči, kamor hodim poslušat govore in se izobraževati.

Ubogal sem jih. Tam pri Sokolu so me sprejeli usmiljeno, mi dali vsega, česar sem jih prosil. Ko so mi pa nekoč očitali neki greh, ki ga nisem storil jaz, temveč nekdo drugi, in jaz nisem hotel vzeti nase njegovo krivdo, so mi tudi pokazali vrata.

Spametoval sem se. Če ne klečiš pred tistim, ki te obiači, če mu ne poljubljaš roke, pa te sune na cesto. Nisi več človek, če se otreseš hlapčevanja pri svojem gospodu. Slabši si kakor pes, ker si bil prej komaj podoben psu. Tako namreč s stališča tvojih dobrotnikov. S svojega in socialnega stališča pa si človek šele sedaj, ker si se otresel službe hlapca in službe psa.

Mlad človek, ki ima starše, odvisne od milosti nekaterih božjih namestnikov, in brate, odvisne od župniških podpor, mora iti v lemenat ali pa nag na cesto služiti si samostojno svoj kruh, če hoče, da doživi možka leta.

Prekleti vsi tisti, ki citirajo besede: „**Pustite male k meni, ker so nedolžni**“ samo radi tega, da te male store odvisne od svoje milosti in darežljivosti, lenuhi postanejo vsi ti mali, ko postanejo veliki, izkoriščevalci proletariata.

Prekleti tisti, ki zapeljujejo starše zato, da si pridobe oblast nad njihovo deco,

Prekleti tisti, ki pomagajo učeči se mladini iz bede zato, da ji potem očitajo nehvaležnost, če ta kljub njihovim naukom stremi k resnici.

Prekleti slednjič vsi tisti, kateri za vse te meščanske zlobnosti vedo, pa si ne vzamejo toliko časa, da bi kazali mladini pot k resnici in jo reševati iz grabežljivih rok božjih namestnikov. Vso svojo rdečo dušo oblatijo z neizpolnjevanjem svojih dolžnosti do mladine in ne zaslužijo imenovati se poštene socialiste.

(To je rezultat razmišljanja blodne duše, ki še ni našla pokoja. Kakor nam ne gre za posamezno osebo, ki v družbi ne pomeni nič, vendar se nam zdi potrebno poudariti, da leži gnobnost današnje vzgoje v tem, da imajo nad mladino vso oblast takšni starši, kateri so popolnoma odvisni od neke milosti božje, ki jo pridigujejo duhovniki.

Vgoja mladine spada v območje socialistične družbe in ne takšnih posameznih individijev, ki si iz nedolžne otroške krvi, skriti v plašč rodbinskih in šolskih — zakonitih, seveda — skrivnosti kujejo zlate dobičke. S takšnimi bo socialistična družba obračunala, kadar ne bodo po šolah vzgojevali mladino duhovniki, temveč sami socialno misleči učitelji. V Nemški Avstriji se je tudi že pojavil v vodstvih šol socialistični duh, ki bo polagoma zmel še zadnje ostanke krivičnega kapitalističnega šolskega sistema. Op. ur.)

PETLETNICO SMRTI IVANA CANKARJA V TOREK 11. DECEMBRA

praznuje zavedni proletariati s tem, da izpolni dosledno vse svoje socialistične dolžnosti. Samo v tem se razlikuje naše proslavljanje vzor-moža od pompoznih svečanosti umazanih kapitalističnih korupcionistov, ki se oblačijo v črno svilo, da prikrijejo svoj strah pred bičem, ki ga vihti Cankarjev spomin nad njihovo umazanostjo.

Iz stranke.

Naš pokrajinski kongres se bo vršil 2. in 3. februarja 1924. Sklican bo najpozneje tekom januarja [§ 44]. Torej bodo zanj merodajni obračuni za december, november in oktober [§ 26]. Organizacije, ki obračunavajo z zamudami, opozarjamo, da je treba obračunavati mesečno. — Na koncu meseca je treba zaključiti in takoj na prvi odborovi seji obračun podpisati in odposlati. Organizacije, ki hočejo odločevati na kongresu, naj se tega drže. Letos menda na kongresu ne bo več debate, če je treba pravilnik izvrševati ali ne.

Socialistični koledar za l. 1924. se šele tiska, od mnogih strani nas pa že priganjajo, naj jim ga pošljemo, češ, konkurenca nas bo pohodila, če bomo prepozni. Radi verjamemo, da je zaupnikom neprijetno, tudi sami bi radi, da bi bil že gotov, toda če ni mogoče, bodo pa naši ljudje tudi še malo počakali, saj pred Božičem koledarja nobeden ne potrebuje. Gotovo je še mnogo ljudi, ki kupijo Blasnikovo pratiko zato, ker jo že avgusta dobe. Najbrž so taki ljudje tudi med delavstvom, drugače bi naš konsum te pratike ne priporočal. Lepo pobarvani svetniki so velike vrednosti — vendar v žepu ljudje ne bodo nosili pratike, sram bi jih bilo. Še bolj sram pa jih bo nositi Korunov koledar, prihodnje leto bo že vsak vedel, da sta Blasnikova in Ljudska tiskarna v sorodu. Zato se nič ne bojimo. — Razpošiljanje bomo uredili po vrsti, kakor smo prejeli naročila.

Organizacije in zaupniki naj čimprej obračunajo izkupiček za brošurico „Krst sv. Vladimira“.

Za člane, ki plačujejo naročnino obenem s članarino v naprej pri zaupniku krajevne organizacije, stane „Naprej“ mesečno 9 Din, „Ljudski glas“ pa 4 Din.

Tiskovni sklad.

Ime	Din
Od 1. I. do 14. XI. 1923.	13.300.75
A. Goršek, Celje pom. izost. razlika	18.—
Anton Oprauš, Pragersko	25.—
Franc Bajt, Vrhnika	8.—
Neimenovani Celjan	17.—
Človek J. Z.	20.—
A. Bučar, Celje	5.—
A. in U. Krško — Globoko	0.25
F. P. preveč dobila [razlika pri rač.]	10.—

Na sestanku „Svobode“ v Zabukovci dne 18. nov. nabral s. E. Bratec:

Ime	Din
M. Šumer,	10.—
Ivan Cocej	10.—
Ernest Bratec,	5.—
Ernest Levstik	5.—
Andrej Kolšek	5.—
Ivan Zupančič	5.—
Franc Judec	3.—
Franc Tratar	2.—
Ferd. Kočnik	4.75
Pongr. Celinšek	2.—
Peter Šprejč	1.50
Franc Golovšek	2.50

* Rudolf Guno — Trbovlje „ 5.—
* Anton Toler „ „ 5.—

* Jakob Možina	2.—
* Franc Novak	3.—
* Ivan Krušič	4.—
* Bartl Ajdovšek	5.—
* Ludvik Kolenc	1.25
* N. Levstek	2.—
* Josip Učakar	2.—
* Anton Godec	4.—
* Ivan Pajer	3.25
* Josip Tari	3.—
* Josip Tanc	3.—
* Ivan Polak	5.—
* Ivan Majcen	5.—
* Aleks Kuhar	5.—
* N. Kerkovič	3.25
* Josip Gracar	1.—
* Ivan Barle	1.—
* Miha Sevar	5.—

Od 1. I. do 3. XII. 1923 skupaj Din 13.527.50
manj poština pri pošiljki iz Zabukovce „ 2.70

ostane Din 13.524.80

Proti roparskim vitezom.

Ime	Din
Zadnji izkaz 24. XI.	563.—
Alojz Podlogar, trg. pom., Hrastnik	20.—
Franc Podlumšek,	25.—
V. Wuk, Tržič	10.—
Karol Smole	10.—
Angela Kvedrova,	10.—
Alojz Štefe	5.—
Anton Lotrič	5.—
Anton Kristofek	5.—
Bernard Lenartek	4.—
Ignacij Ahačič	4.—
Franciška Rozmanova	2.—
Anton Polajner	2.—
Nežka Kokaljeva	1.—

Od 7. XI. do 3. XII. 1923. skupaj Din 666.—

Strokovno gibanje.

Kaj pa zopet to pomeni? V Litiji ob Savi je meseca septembra delavstvo stavbinske stroke sklenilo po svoji strokovni organizaciji „Uniji stavbinskih delavcev“ s tamošnjim podjetnikom Exnerjem kolektivno pogodbo ob sodelovanju Delavske zbornice. kmalu na to smo slišali, da se vršijo med podjetniki hudi zakulisni boji, ki so nastali iz konkurenčnih razlogov. Izkazalo se je, da stoji za temi kulisami tudi „Zveza industrijcev“. Tajnega diplomata je igral inž. Šuklje, kateri se je vozaril križem sveta in si prizadeval, da bi Exnerja vjel v svojo kapitalistično kartelno organizacijo. V kolikor smo poučeni, oz. v kolikor smo mogli naše vedeževalce spraviti za kulise kapitalistov, smo zvedeli, da je šlo Zvezi industrijcev za razvetjavljanje dotične kolektivne pogodbe in za uveljavljanje pogodbe [dik-tata] Zveze industrijcev.

Te dni smo zvedeli, da zakulisna igra še ni končana, temveč se še nadaljuje, kljub temu, da je stavbena sezija za to leto že pri kraju. Napadi na omenjeno pogodbo so se ves čas prav spretno vršili; pri vseh napadih so pa merodajne in nemerodajne oblasti prav pridno sodelovale. Najpreje se je skušalo podjetju kot takemu odvzeti delo, češ, da ni upravičeno staviti take stavbe. Ko to ni pomagalo, je prišla reakcija od druge strani. Te dni se je oblastna inšpekcija dela v Ljubljani informirala pri podjetju, koliko delavcev je imelo zaposlenih meseca septembra, sočasno pa je okrajno glavarstvo v Litiji zahtevalo od predsednika podružnice stavbinske organizacije v Litiji podatke, koliko članov je imela podružnica meseca septembra. V tem baš vidimo zakulisno igro, katero pa radi § 104. srb. kaz. zakon ne moremo dovolj razkrinkati, ker je današnja

reakcija tako spretna, da bi nam sprosti poskrila akte, če bi nastopil dokaz resnice. Mi se ne čudimo Zvezi industrijcev, če vodi boj proti pogodbam, katere so boljše od njene, čudimo se le ljubljanskemu inšpektorju dela, ki se briga za tiste pogodbe, ki so dobre in ki so se dosegle brez njegovega posredovanja, bolj kakor za tiste, ki bi se dosegle s posredovanjem inšpekcije dela. No, homo videli, kaj bo še vse iz tega nastalo. Že danes pa opozarjamo stavbinsko delavstvo, naj pri prihodnji seziji ne sprejme nikakšnega dela pri tistih podjetnikih, ki se bodo sklicevali na pogodbo Zveze industrijcev. Na ta način se boste kmalu rešili terorja in zakulisnih kapitalističnih iger, če bo zmanjkalo bedakov, ki vzdržujejo kapitalistične teroristične organizacije.

Vestnik Svobode.

H KONGRESU »SVOBODE.«

V nedeljo dne 25. nov. se je vršila skupna seja odborov podružnic »Svobode« gorenjskega okrožja v svrhu razgovora o izrednem kongresu zveze »Svobode« dne 8. in 9. decembra t. l.

Zastopane so bile podružnice Jesenice, Javornik, Gorje, Lesce in Tržič. Obravnavali so se predlogi k spremembi zveznih pravil.

Sklenilo se je z ozirom na neredno obračunavanje nekaterih podružnic napram centrali, da se bo na letošnjem kongresu moralo napraviti red, da se ne bodo dogajali slučajji, kot se je to vršilo na zadnjih dveh kongresih. Sprejela se je sledeča resolucija:

Resolucija:

Zastopniki gorenjskih podr. »Svobode«, Jesenice, Javornik, Gorje, Lesce in Tržič, odločno obsojamo postopanje nekaterih podružnic po Sloveniji, ker ne vršijo dolžnosti napram centrali, ter zahtevamo, da se na letošnjem kongresu mora napraviti v tem oziru red, da se ne bodo dogajali slučajji, kot so se na zadnjem delegacijskem zboru. Velja naj parola: Če kdo zahteva pravice mora vršiti dolžnosti!

Dopisi.

Celje. Že večkrat smo slišali pritožbe o slabem postopanju z delavci v Westnovi tovarni, a vendar smo molčali, ker smo mislili, da se bodo razmere zboljšale. Odkar se je pa Westnu s pomočjo svojih Wohlgemutov in drugih preganjačev posrečilo razbiti delavsko strokovno organizacijo, so nastale razmere v tej tovarni naravnost neznosne, zlasti za delavke. Razni mojstri postopajo z ženskami kruto in surovo tako, da se nam gnusi vse te stvari na papir prinesiti, a najbolj se odlikuje nekdanji delavec in sedanji mojster v »paceriji«, g. Jakob Ambrož. Ta gospod svetuje delavkam, če se pritožijo radi preštevilnih a premalo plačanih nadur, naj se obe-sijo, njih zmerja z najrazličnejšimi psovki. Kakor smo informirani, je ta partizanska gospoda uvedla že nočno delo za ženske. K nočnem delu zbirata Wohlgemut in Ambrož večidel mlajše in na novo sprejete delavke. Tudi povišanje plač je od teh dveh gospodov odvisno. Povišanje pa dobijo v prvi vrsti krasotice; če kakšna starejša delavka tudi želi povišanja, ji pa Ambrož zabrusi v obraz, naj skoči v vodo. Sedaj prihaja na dan, od kod izhajajo nezakonski otroci, katerih je baš v Westnovi tovarni največ. To smo videli pri slučaju Blaža Korena, kateri je kot mojster in veren klerikalec tudi zapustil sad v Westnovi tovarni. Opozarjamo g. obrtnega nadzornika, naj si Westnovo tovarno čimprej ogleda.

Celje. Z obrekovanjem in lažnjivim spodtikanjem hočejo nekateri ljudje poštene stranke spraviti iz stanovanja. Posebno pogosto se tak boj vrši proti našim sodrugom. Eden takih slučajev se je te dni dogodil tudi sodr. Al. Leskošku v Celju. Njega je denuncirala gospa Zormanova, soproga železniškega sprevodnika, in pa hišnica Hriberškova. Obe ženski sta strastni klerikalki in ga radi pi-jeta. Obe sta se zedinili na to, da sta hišnemu oskrbniku rekli, da se v stanovanju s. Leskoška sekajo drva in se s tem hiša kvari. Značilno je to obrekovanje, ki gre le za tem, da bi s. Leskoška spravilo iz hiše in da bi ga Zormanova nemoteno prodajala saharin in prala perilo za 6 oseb v kuhinji, dasiravno je oboje prepovedano. Mi svetujemo g. Volavšku, da takim čenčam ne nasede in da si prihodnjič bolj natančno ogleda ljudi, ki mu prihajajo s takimi spotikanji. Tako mu tudi svetujemo, da se v moralni kvaliteti Zormanove informira pri železničarjih o Hriberškovi pa pri policiji.

Občinska politika celjskih demokratov. Vse ljudstvo ve, da že od prevrata gospodarijo v celjski občini demokrati. Najpreje kot imenovani in pozneje še kot izvoljeni zastopniki. Obč. voz je vozila torej demokratsko-narodnosocialistična koalicija. Največje delo te čudne koalicije je bilo spraviti svoje strankine pristaše v obč. službe, da bi ji ne zmanjkalo pristašev. Ta koalicija nima pokazati skoraj nobenega koristnega dela, kljub temu, da se občanom nalagajo vedno višji davki, tekom treh let ni postavila niti ene stanovanjske hiše, četudi je za njo najela že posojilo. Da bi ti gospodje, ki gospodarijo v mestni občini, obrnili od sebe pozornost, so začeli v zadnjem času bruhati ogenj obrekovanja na posamezne člane naše stranke. Tako smo čitali nedavno v »Novi Dobi« o našem soc. klubu, da ima tri struje. Ko smo jih vprašali, katera od teh struj

je demokratom najbližja, so molčali. Odgovorili so nam neposredno še le po seji proračuna v »Novi Dobi« z dne 27. nov. t. l., in sicer na ta način, da je bilo v proračunski debati vse polno hvale o Korenovem govoru v prilog demokratskega vladanja v občini. Istočasno je bil govor s. Leskoška popolnoma mistificiran, ker je kritiziral nerednosti v mestni elektrarni in netočno poslovanje nekaterih uslužbencev. Prizadet je bil demokrat Dolžan, ki ni samo skladiščnik, temveč tudi gostilničar. Le-ta ima ob ponedeljkih večkrat z mački opravka. Gg. demokrati so pa napisali v »N. D.«, da je s. Leskošek kritiziral vse delavstvo v mestnih podjetjih. S tem smo dobili odgovor od »N. D.« na naše stavljeno vprašanje in ji izrekamo javno zahvalo. Radovedni smo pa še vedno, in sicer na to, kaj bodo naši zaslepljeni delavci rekli o tem? Ali bodo šli tudi z demokrati? Ali ostanejo pri voditelju, katerega demokrati priporočajo v svojem listu. Ob priliki pa bomo o tem še spregovorili. — Več Celjanov.

Štore. Šolsko vodstvo v Štorah se je pred kratkim postavilo v opasno luč vsemu tuk. prebivalstvu s tem, da je hotelo nekakšne neljube zadeve, okr. šolskemu svetu v Celju z negativnimi razlogi dokazati, da je tukajšnji otroški vrtec, ki je že nad 45 let v blagor deci in ljudstvu, nesmisel in celo škodljiv. Nato pa si je okr. šolski svet preskrbel širše informacije. Kakšna nesmisel je otroški vrtec, je pokazalo celokupno tukajšnje prebivalstvo v katerem je zašumelo radi razburljivega ogorčenja, kakor da bi kdo posegel v sršenovo gnezdo. Prebivalstvo je povedalo, da otroški vrtec za tukaj ni nesmisel, pač pa da je nujna potreba, da se v njem uvede vsednevni pouk in ne samo poldnevni, kakor se to izvršuje že dalje časa. Govorilo se je tudi, da dotična gospodična v otroškem vrtcu ne izpolnjuje popolnoma svojih dolžnosti. To bodo povedali starši dotičnih otrok, kateri so ji v polnem obsegu hvaležni za njen trud. Največjo zaslugo in vso čast v tem oziru pa hvaležno izražamo ravnateljstvu plavžarne v Štorah, ki je proti tej nakani nastopalo z vso odločnostjo in storilo prvi korak na okr. šolski svet, da se ta brutalni napad odbije. Omenjeno ravnateljstvo ima vse šolsko poslopje, kar se tiče šole, kurjavo, postrežbo in sploh vzdrževanje poslopja v prostovoljni lastni oskrbi. Tako naj torej cenjeno šolsko vodstvo pomni, da stoji tukajšnje prebivalstvo kakor en mož na straži in si ne da svojih starih in važnih lastnin tako lahko oropati in izpuliti iz rok, kakor bi se kakšni vroči glavi zljubilo. Okrajni šolski svet pa prosimo, da nas usliši in v tem smislu v polni meri podpre. — Več štorovskih prebivalcev.

CELJSKEMU PEVSKEMU DRUŠTVU V POMIRJENJE!

»Nova Doba« je prinesla svojim čitateljem veselo vest, da je bil Alojzij Leskošek, strokovni tajnik v Celju pred celjskim okrožnim sodiščem dne 24. XI. t. l. obsojen na globo Din 150. Obsojen je bil, ker je pisal 2 članka v »Napreju« o gostovanju in banketu celjskega pevskega društva o priliki sprejema srbskih gostov. »Nova Doba« pravi, da se Leskošku ni posrečil dokaz resnice. V pomirjenje članom celjskega pevskega društva izjavljam, da sem pisal le to, kar mi je član pevskega društva g. Kavčič povedal, kateri je bil na banketu navzoč. Brez njegove izpovedi ne bi pisal nič, ker jaz sam ne hodim na banke in tudi ne pijem šampanjca, čeprav prispeva k stroškom tudi kakšna občina z demokratskimi in narodnosocialističnimi glasovi.

Alojzij Leskošek.

Bolečine? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se boste čudili! Dobrodejen pri drgnjenju vsega telesa in kot kosme-

tikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštino 3 dvojnatih ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev z 10% doplačilom razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 252, Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)
Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

Nosite čevlje
z Berson gumi potplati.

Prepričajte se sam!, kako ugodni so za nositi. Vzemite pa pred vsem v obzir, da je Berson-gumi potplat cenejši kot usnjeni ter pomenja nositev istih za Vas velik prihranek. Zahtevajte pa od Vašega čevljarja strokovno pritrditev gumi potplatov z uporabo priloženega Berson-cementa.

Priljubljenost, ki jo uživa »Žika« bolj in bolj, je najboljša priporočila za ta res izvrstni kavin nadomestek. Kakor je bila svojčas Vydovka dobra znanka v vsaki hiši, pravtako spoznavajo naše gospodinje danes, da je mogoče z »Žiko« pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redilna in popolnoma neškodljiva. Dobiva se povsod. Kjer je ni, se obrnite na naslov: Pražarna Žika v Ljubljani, Rožna dolina.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji »Adler«

ceniki zastonj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn

in motorete za prvo kolo:

DÜRRKOP, STYRIA, WAPPENRAD.

= Začasno znižane cene! =

10-letna garancija!

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija

Litografija

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

Aleksandrova c. 5.

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice. Obresti po dogo-
o ru. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Delniški kapital K 10.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka.

Telefon št. 367.